

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt III. Mantuani Ducis obstacula, ne Concilium Mantuae cogeretur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11642

1537. ne quid interim noui vtriusque tentaretur. Præuam adeo consilium est, nimum subditis indulgere, quò illis fiat satis, vbi creditur indulgentia non ab amore, sed à timore suborta.

C A P V T I I I

Mantuani Ducis obstacula, ne Concilium Mantuæ cogatur.

Hic rei exitus, qui minus fortunatus Apostolicæ Sedi visus est, re verà conducibilis fuit; cum haud sanè dubium sit, si Protestantes Mantuano Concilio consensissent, obiectum enatum ne ibi celebraretur, ab ipsis Pontificiæ fraudi adscriptum iri, sinistram de eo per vniuersam Germaniam opinionem excitantibus. Dum igitur Vorstius aliique Nuntij promulgandæ Synodo dabant operam, Pontifex Frederico Mantuæ Duci diplomate significauit; Quamquam existimaret illi iam esse comperta, quæ de conuocando Mantuæ Concilio decreta fuerant; tamen velle se in præsentia de iisdem eum reddere certior. Pergebat; Ex eo palam fieri quantum & Pontifex, & Ecclesia vniuersa fiducia in eo reponerent, dum alter eius manibus sese crederet, altera in eius vrbem coalesceret: Postremò, ipsum rogare, vt cuncta opportunè pararet, quibus præscripto die tutò ac commodè hospites tam frequentes, tam nobiles exciperentur. Respondit Mantuanus; Antea eius res solùm famam sibi delatam, de qua nunc Pontificio diplomate certior reddebatur; quod, quantum arbitror, ille scripsit, non quòd promulgatum Concilij diploma quidquam amplius quàm mera forma non esset, sed quòd significaret, debuisse prius quàm res promulgaretur, id officij secum impendi; quamquam reuerà Pontifex ab initio sanctionem illam aperuerat Cardinali Mantuano Ducis fratri, à quo grates illi actæ; præterquam quòd rem vnà cum Cæsare constituerat, supremo Mantuæ Domino, & cui exploratam addictamque illius Principis voluntatem sibi persuadebat. De reliquo iis literis Dux obstrictum beneficio animum, & voluptate gestientem præ se tulit, adiecto etiam subscriptioni *Mancipij Pontificij* titulo, promissoque quod in se esset, rerum omnium quæ opus erant apparatu.

At minimè verum est, quod illi Suauis appingit, eum inconsultè primùm concessisse Pontifici (nisi tacitè, sicuti diximus) se Mantuæ Concilium excepturum; postea verò re consultius inspectà, cœpisse opportuna cautè præsidia postulare. Quia iisdem literis ille Pontifici significauit, quemadmodum omni sollicitudine prospicendum

* 15. Februarij anno 1537.

* 24. Februarij anno 1537.

* Mandata Pontificis Nuntio apud Cæsarem, & Regem Romanorum, 1537.

aturum se & hospitiorum commoditati, & annonæ vbertati, ita dolere, non satis sibi virium suppetere, quibus posset de suo, sanctissimi Capitis, ac tot præclarissimorum hospitem securitati consulere. Adeoque Pontificem enixè rogare, vt eò quamprimum hominem mitteret, quicum inspecto loco statui possent, quæ ad rem opportuna viderentur.

3 Ducis literas æqui bonique fecisse visus est Paulus, ei que dono misit Rosam auream, à se paulò antè consecratam a quarto sacri Ieiunij die Dominico, per hominem, qui sibi erat à Cubiculo, Ducique ipsi subditus, b & cui mandata tradiderat de rerum apparatu, prout postulauerat Fredericus. Quod verò ad extremam responsionis partem adiecerat Mantuanus, ostendit se credere eam ad verba diplomatis referri, quibus ab eo poscebatur, vt Concilij securitati consuleret. Ac illi rescripsit, c Ne sollicitudine afficeretur ob ea quæ præcedentibus literis indicauerat, siquidem non alià ratione tutam ibi Sedem quæserat, nisi vrbe prudenter ordinatâ, nequis in tanta nationum frequentia tumultus suboriretur, vti fufius Cardinali eius fratri explicauerat. Verùm ab memorato Cardinali cõgnouit, reipsâ præsidium Pontificis sumptibus conductum à Duce postulari, quod in primis hospites, secundò seipsum communiret; cum abs re videretur, tot eximia Capita domi suæ excipere, obiecta iniuriis ac petulantia tam immensæ nationum varietatis, ignotarum, ferocium, diuersisque studiis & cupiditatibus æstantium, quæ simul eò conuenirent; multoque minùs, si se suamque urbem huiusmodi periculis subiceret.

4 E contrario contendebat Pontifex, Concilium haud ex armatis consistendum; præsertim vbi nullum apparebat indicium, eò Principes vltos conuenturos præter ipsum Pontificem, qui aliud ibi præsidium, aliud tutamen volebat, nisi fidem ac benevolentiam Ducis, in cuius manibus plenissimâ se fiducia collocabat. Adeoque non alios ibi hospites futuros, quàm vel Ecclesiasticos, vel certè Togatòs, à quibus nec iniuriæ, nec violentiæ timor; & ad quos cohibendos satis erant consueta vrbis præsidia, Ducisque custodiæ; adiectis, si quid accideret, tot nobilium Mantuanorum auxiliis, qui statim inermem imbellemque turbam coëreuisent: & exempla petiti ab antea actis Conciliis, ac potissimùm è recenti Constantiensi; quod tamen multitudinem numerosum, militum præsidia nunquam adhibuit; & tamen ibi Summi Pontifices & abdicati & creati, tum verò hæresis auctores multis affeclis factiosi in flammis coniecti; at propterea ne parua quidem scintilla seditionis emicuit. Hæc sentia

St 3

Duci

a In Diariis Blasij Cæsenatis 21. Martij anno 1537. in Biblioth. Barbarinorum.
b Difficultates obiectæ super Concilio Mantuæ celebrando, continentur in libro ex iis qui membranâ colliguntur, cui titulus, *Varia, in Archiu. Vaticanano.*
c 21. Martij ann. 1537.

Historia
Concilij
Tridentini
Lib. 4.
Cap. 3.

1537.
a 12. & 15.
Martij an-
no 1537.
b 24. Martij,
& extant in
Actis Consi-
storial.

Duci à Cardinali per scripta, * & à Cæsaris Oratoribus, quippe Principis votorum satis gnaris, efficaciter coram proposita. At Ducem minimè permouere: quin per prolixas literas obstitit, in Senatu Vaticano recitatas; per quas suam sententiam propugnabat his præsertim rationibus: Interfuturos Concilio multorum Principum Oratores, multos Purpuratos ac Proceres, quibus Aulicorum qui ferre arma possent, comitatus denegandus non erat: Mantuam arcem non esse, quæ militari robore ac tormentorum fulminibus turbam coerceret, sed ipsam urbem sibi arcem esse contra impetum exterorum. Haud videri consentaneum rationi, Mantuanam nobilitatem, assuetam domesticis curis tranquillè occupari, inquam, & quasi vrbis excubiis custodiisque tamdiu mancipatam haberi: Superiorum ætatum exempla præsentis non congruere, in qua tanta animorum perturbatio cernebatur: Constantiam Mantuam perperam æquiparari; ibi enim liberam esse Rempublicam, adque eius ciues in tuenda, quodcumque res posceret libertate, se metipsum tueri, neque communem salutem ab vnus capite pendere, indigentis idcirco peculiari præsidio, sicut indigebat Mantua, vbi vnicus Princeps dominabatur. Et quoniam neque Pontifex, neque Pontificis Senatus illis literis acquieuerit; ac plura Duci argumenta ex aduerso proposita à Recalcato, qui erat ab Epistolis Pontificis, studuit ipse in eorum animis eam persuasionem æquitatis imprimere, quam suis inesse postulatis existimabat (viuâ internuntij voce) notam auersatus seu minùs vrbani erga preces Pontificis, seu minùs studiosi erga Christi gloriam, & Christianæ Reipublicæ emolumentum.

* Qui Romam peruenit 16. Aprilis 1537.

Ad id Romam legauit hominem cognomento * Abbatium plurimis instructum rationibus, quibus persuadere niteretur postulat præsidij necessitatem. Rei summa erat, vt Pontifex ære suo centum quinquaginta pedites conduceret pro vrbis custodia contra motus vrbanos, & centum equites ad excurrendum agrum, quò tuta esset exteris via; sibi quoque liceret de suo militum numerum augere, si visum foret. Sed Pontifex & sacrum Collegium conditionibus dissenserunt, non tam ob sumptus (quod postea in protogam Concilij diplomate appositum est) quantumuis graues, eâ tempestate supra morem impendiosâ Pontifici, quâ vtraque Italiæ ora præerat munienda aduersus Turcicam classem; quam ne vel suspicari vel color obtenderetur hæreticis aduersus Concilium, quasi non liberum, neque tutum, sed vi obnoxium, ac militari terrori.

Hæc fuit vnica inter Pontificem ac Mantuanum dissensio, vt li-
quet

quet ex citatis vtriusque literis, quæ extant inter legitima monumenta, & in mandatis Abbatino traditis. Quapropter ignoro, quo pacto Suavis, præter leuiore lapsus, quibus eius confusa de hac re narratio sæpiusculè peccat, tamquam secundum obicem Synodi confinxerit firmam Pontificis voluntatem, quâ præsidium illud militum à sua Synodiq̃ auctoritate pendentium postulabat: contra verò, à Mantuano peti milites ipsi obtemperantes, quippe qui iurisdictionem in Ecclesiasticos sibi arrogabat Concilio interfuturos, cui oppositum à Pontifice, non Ecclesiasticos modò, sed vel ipsam Sacerdotis concubinam ex vnanimi Doctorum sententia eximi profano foro. Quod inuerecundum dictum, à calamo nescio cuius imprudentis Leguleij profectum, nulli ex Iurisconsultis melioris notæ probatur, nisi fortè explicetur, eam concubinam in foro etiam Ecclesiastico pro delicto suo posse puniri: nec à Romanis Tribunalibus accipitur, quæ neque fori immunitatem omnibus Clericorum famulis generatim concedunt: satis per se quisque intelligit, quantà verisimilitudine id voci huiusmodi Pontificis affingatur, qui vt exemplar prudentiæ viuit in memoria posterorum. Quo pacto autem poterat Mantuanus eam sibi arripere iurisdictionem in Concilij Ecclesiasticos, si eam in suæ ditionis Clericos sibi nequitiam adscribebat? Si nec recentè in re simili sibi arrogarant Dux Ferrariæ, Florentinorum Respublica, & ipse Mantuanus Marchio, qui eum præcesserat in Concilio Mantuæ, vbi Pius II. aderat, celebrato? At noster Suavis primum illud ac præcipuum mandatum seruat, vt alius faciat quod sibi vult, vnde cùm ipse identidem incondita & contumeliosa in Ecclesiam sensa depromat, iisdem aliorum ora per eximiam charitatem opplet.

• Videatur Fagnanus Cap. Nullus, à num. 25. vsque ad 33. de foro compet.

C A P V T IV.

Concilij prorogatio. Legatio Cardinalis Poli. Pacis inter duos Reges agitatio.

Pontifex frustratus spe Concilij Mantuæ cogendi, in angustiis hæsit. Hinc eius celebrationem cupiebat, ne videretur vora Germaniæ verborum inanitate lactasse, eamq̃ ad peculiarem nationis Synodum adigeret, tam sibi infensam, ac periculi plenam: hinc nolebat illud extra Italiam celebrari, in Italia verò ditiones Cæsaris recusabat tamquam Gallis suspectas, tunc præsertim, cùm inter duos Principes, si vniquam acriter, bellum atque iræ feruebant. Quare vrbes aptæ tutæq̃ Concilio, non nisi vel in Veneta,

Historia
ij Trid.
1
V